

Auditorii au identificat lacune în detectarea, solutionarea si raportarea conflictelor de interese în politica agricola si în politica de coeziune

Chiar daca exista cadrul necesar pentru prevenirea si gestionarea conflictelor de interese, persista o serie de lacune în ceea ce priveste promovarea transparentei si detectarea situatiilor de risc de conflict de interese, arata un raport al Curtii de Conturi Europene, care s-a concentrat pe modul în care chestiunea conflictelor de interese este abordata în politica agricola si în politica de coeziune.

"În lumina legislatiei revizuite si a cazurilor recente, am dorit sa verificam daca Comisia Europeana si statele membre au abordat în mod adecvat conflictele de interese în cadrul politicii agricole comune si al politicii de coeziune. Am constatat ca s-au depus eforturi pentru a aborda problema, dar ca exista în continuare lacune. Raportarea cazurilor ar trebui îmbunatatita, astfel încât sa se dispuna de o imagine de ansamblu clara asupra sumelor afectate de conflicte de interese", a declarat Pietro Russo, membrul Curtii de Conturi Europene care a condus acest audit.

Normele UE impun ca toate persoanele implicate în gestionarea fondurilor UE (atât la nivelul UE, cât si la nivel national) sa evite orice conflict de interese rezultat din motive care implica afinitati politice sau nationale, interes economic sau orice alt interes personal direct sau indirect; atunci când se identifica un conflict de interese perceptut ca atare sau efectiv, autoritatea relevanta trebuie sa se asigure ca persoana în cauza înceteaza toate activitatile în legatura cu respectiva chestiune.

La nivel national, declaratiile pe proprie raspundere sunt metoda cea mai utilizata pentru a preveni si a gestiona astfel de situatii. Însa, declaratiile se pot dovedi nefiabile, iar verificarea încrucisata a informatiilor poate fi uneori dificil de realizat din cauza capacitatii administrative insuficiente, a normelor în materie de protectie a datelor si a dificultatilor de ordin general asociate obtinerii unei transparente complete. Auditorii au constatat ca, în tarile examinate (Germania, Ungaria, Malta si România), declaratiile pe proprie raspundere nu erau obligatorii pentru membrii executivului implicati în procesul decizional si în alocarea de fonduri în cadrul programelor UE, chiar daca acest lucru era cerut în mod explicit, înca din 2018, în diverse regulamente. Declaratiile sunt utilizate pe scara larga si la nivelul UE si au loc unele verificari, în special pentru functiile sensibile. Cu toate acestea, situatiile de "usi turnante" (atunci când un membru al personalului trece de la rolul sau de functionar public la un rol în sectorul privat în acelasi domeniu) creeaza, în mod intrinsec, un risc de conflict de interese. De aceea, auditorii considera ca este nevoie de o gestionare mai activa a unor astfel de cazuri.

Potrivit auditorilor, autoritatile nationale pun un accent puternic pe detectarea conflictelor de interese în achizitiile publice, dar nu acorda întotdeauna o atentie suficienta anumitor semnale de alerta, cum ar fi un numar mare de proceduri fara o concurenta adecvata (contracte negociate fara sa aiba loc o procedura competitiva de atribuire sau solicitanti care au legaturi cu alte parti interesate participante la proiecte finantate de UE). Auditorii observa, de asemenea, ca nu sunt înca instituite masuri pentru avertizorii de integritate si ca numeroase state membre înregistreaza întârzieri în transpunerea normelor privind protectia persoanelor care raporteaza încălcari ale dreptului Uniunii.

Sursele aflate la dispozitia publicului nu contin, în prezent, informatii privind beneficiarii finali din spatele persoanelor juridice, ceea ce limiteaza controlul public. Dezvaluirea acestor informatii va deveni obligatorie în sistemele de gestiune si de control ale tarilor UE în noua perioada de programare în domeniul coeziunii (2021-2027). Începând din 2023, beneficiarii fondurilor din agricultura vor trebui sa furnizeze informatii cu privire la grupurile de întreprinderi din care fac parte.

Auditorii observa totodata ca nu exista informatii disponibile pentru public cu privire la amplasarea conflictelor de

interese în cadrul gestiunii partajate a cheltuielilor UE și ca lipsesc indicatori care să măsoare frecvența și magnitudinea acestei probleme. Nu toate neregulile sunt raportate, de exemplu atunci când suma implicată nu depășește 10.000 de euro sau atunci când neregula este detectată și corectată la nivel național înainte de a se solicita Comisiei plata.

Circa jumătate din cheltuielile UE fac obiectul gestiunii partajate între Comisie și statele membre. Sunt incluse aici cele două fonduri agricole - Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) -, precum și cele trei fonduri principale din domeniul coeziunii: Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE) și Fondul de coeziune. În cadrul gestiunii partajate, Comisiei îi revine responsabilitatea generală pentru executia bugetului, în timp ce statele membre trebuie să ia măsuri eficace și proporționale pentru a preveni, a detecta și a corecta neregulile, autoritățile naționale fiind cele cărora le revine responsabilitatea principală de a identifica și de a aborda conflictele de interese la nivelul beneficiarilor.